

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Carl
Friedrich
Gauss

1777 - 1855

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözülü

Yıl 1787. Bugün Almanya topraklarında yer alan Braunschweig kentindeyiz. Küçük Gauss, bir taş ve duvar ustası olan babasına yardım etmek için o gün onun çalıştığı inşaata gitmiş.

Hadi oğlum, bir tuğla daha uzat bakalım... Neye bakıyorsun öyle? Duvarda bir eğrilik mi fark ettin?

Şey... Hayır babacığım. Duvarı gayet düzgün örüyorsun ama başka bir sorun var. Elimizde kalan tuğlalar bu duvarı bitirmeye yetmeyecek.

İnşaatta başımıza bir şey düşmeden hemen birer barut takalım Peynir'ciğim.

Takalım Simit'ciğim, peki.

Yıllardır bu işi yapan babası oğluna itiraz eder...

Nereden çıkardın bunu şimdi?

Basit bir matematik hesabı yaptım babacığım. Bir tuğlanın ölçüleri de aralarına yaptığın sıvanın kalınlığı da belli. Öreceğin duvarın uzunluğunu ve yüksekliğini de biliyoruz. Bu durumda duvarı tamamlamak için 220 tuğla daha gerekiyor. Oysa burada yalnızca 160 tuğla kalmış...

Pıst, Peynir, baksana. Yakıştı, değil mi?

Çok yakıştı Simit'ciğim.

Kalan tuğlaları tek tek sayan babası Gauss'a hak verin.

Yılların duvarcı ustası da olsam tuğlaların miktarını göz kararı belirlemekle hata etmişim oğlum... Neyse. Ben biraz daha tuğla getireyim, sen de eve git dinlen. Yarın okula gideceksin.

Duvar örerken bile hesap kitap bilmek önemli yani...

Elbette Simit'ciğim. Matematik hayatın her alanında işe yarar.

Gauss okulda zekâsı ve özellikle matematik dersindeki başarısıyla öğretmenlerinin dikkatini çeker...

1'den 100'e kadar sayıların toplamı kaç?

Çocuklar, birkaç dakika sürecektir bir işim var. Ben dönene kadar siz şu soruyla uğraşın bakalım...

5050 öğretmenim!

Ne? Ama... Ne çabuk!

Bir iki daha üç, üç üç daha altı, altı dört daha... Hımm... Altı dört daha dokuz... Ay dokuz değil, şey... On! On, on beş daha...

Dur Simit dur, tek tek toplamakla bitmez bu. Bak, Gauss doğru yanıtı verdi bile...

Gauss'un hesaplama yolu aslında çok basitti. Ama ondan önce kimse bunu akıl etmemişti!

Ne var ki babası bu işlerin para etmeyeceğini düşünüyor, Gauss'un okumasını gereksiz buluyor ve kendisi gibi bir duvarcı ustası olmasını istiyordu.

Öte yandan matematik konusundaki becerileri sayesinde Gauss, çok küçük yaşta yaşadığı kentte neredeyse herkesçe tanınmaya başlamıştı. Ünlü bir süre sonra Braunschweig Dükü'ne kadar ulaştı...

Braunschweig Dükü, gelecek vaat eden bu genci koruması altına almıştı...

Bay Gauss, kaygılanmanıza gerek yok. Oğlunuzun eğitim masraflarını ben üstleniyorum.

Eh, siz öyle diyorsanız Düküm...

Dük mü?

Evet Simit'çğim. Dük, o dönemlerde Avrupa ülkelerinde kullanılan bir soyluluk unvanı

Dükün verdiği destekle Gauss üniversiteye girer. Matematikte çok başarılı olsa da henüz 15 yaşındadır ve daha öğreneceği çok şey vardır...

Eh, bu gidişle 20 yaşında profesör 30 yaşında da emekli olur!

Ha ha ha! Çok komiksin Simit!

Gauss eğitimi sürdürdüğü dönemde, Eski Yunan'dan beri matematikçilerin üzerinde çalıştığı problemlere de çözümler bulur...

Gördüğünüz gibi kenar sayısı bir Fermat asalı olan her düzgün çokgen, yalnızca cetvel ve pergel kullanılarak çizilebiliyor...

Fermat asalı mı? O ne? Ne diyor bunlar Peynir?

Adını bir başka matematikçi olan Fermat'tan alan bir matematik terimi Simit'çğim.

Carl Friedrich Gauss'un ilgi alanlarından biri de gökbilimdir. O dönemde yeni bir gök cismi keşfeden bir bilim insanı Gauss'tan yardım ister.

Bay Gauss, bu yeni keşfettiğimiz gök cismini 40 gün boyunca gözlemledik ama sonra ortadan kayboldu!

Eh, sen o koca teleskopla göremiyorsan Gauss nasıl bulacak?

Tuttuğunuz notları gözden geçireyim...

Bulur o!

Gauss üç aylık bir çalışmanın sonunda gök cisminin yeniden gözlemlenebileceği zamanı ve konumu hesaplar. Gerçekten de bu gök cismi Gauss'un öngördüğü yer ve zamanda yeniden görülür.

Haklıymışsın Peynir. Matematik duvar örmeğe tut, uzay araştırmalarına kadar hayatın her alanında işe yarıyormuş.

Evet Simit'çğim. Gauss da bu alana en çok katkıda bulunan kişilerden biri.

Ben de dünyanın gelmiş geçmiş en aç kedilerinden biriyim sanırım Peynir, hadi gidip bir şeyler yiyelim.

Hadi o zaman...

Gauss ömrü boyunca matematik ve gökbilim alanlarında çalışmalarını sürdürdü. Her iki konuda da yeni kuramlar geliştirdi, çok önemli yazılı eserler verdi. Yaşamının sonuna doğru elektrikle de ilgilenen Gauss bu konuda da insanlığa yarar sağlayan çalışmalar yaptı. Carl Friedrich Gauss, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük matematikçilerden biri kabul edilir.